

PATROLOGIÆ

CURSUS COMPLETUS

SEU BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRÆ, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA,
OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM,

SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,

QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD TEMPORA INNOCENTII III (ANNO 1216) PRO LATINIS
ET AD CONCILII FLORENTINI TEMPORA (ANN. 1439) PRO GRÆCIS FLORUERUNT.

RECUSIO CHRONOLOGICA

OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER QUINDECIM PRIORA
ECCLESIAE SÆCULA,

JUXTA EDITIONES ACCURATISSIMAS INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS, PERQUAM
DILIGENTER CASTIGATA; DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS, VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA;
OMNIBUS OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIBUS NOVISSIMIS SÆCULIS DEBENTUR ABSOLUTAS
DETECTIS, AUCTA; INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS SIVE AUCTORES ALICUJUS
MOMENTI SUBSEQUENTIBUS, DONATA; CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET
TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATE-
RIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA; OPERIBUS CUM DUBIIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO
AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA;
DUCENTIS ET AMPLIUS LOCUPLETATA INDICIBUS AUCTORUM SICUT ET OPERUM, ALPHABETICIS, CHRONOLOGICIS,
STATISTICIS, SYNTHETICIS, ANALYTICIS, ANALOGICIS, IN QUODQUE RELIGIONIS PUNCTUM, DOGMATICUM, MORALE,
LITURGICUM, CANONICUM, DISCIPLINARE, HISTORICUM, ET CUNCTA ALIA SINE ULLA EXCEPTIONE; SED PRÆ-
SERTIM DUOBUS INDICIBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS. ALTERO SCILICET RERUM, QUO CONSULTO,
QUIQVE NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSQUISQUE PATRUM, NE UNO QUIDEM
OMISSO, IN QUODLIBET THEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPICIATUR; ALTERO SCRIPTURÆ
SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SIT OBVIUM QUINAM PATRES ET IN QUIBUS OPERUM
SUORUM LOCIS SINGULOS SINGULORUM LIBRORUM S. SCRIPTURÆ VERSUS, A PRIMO
GENESEOS USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPSIS, COMMENTATI SINT.

EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTERUM NITIDITAS
CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS, TUM
NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOTO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANTER
SIMILIS, PRETII EXIGUITAS, PRÆSENTIMQUE ISTA COLLECTIO, UNA, METHODICA ET CHRONOLOGICA,
SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS HIC ILLIC SPARSORUM, PRIMUM AUTEM
IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ÆTATES, LOCOS, LINGUAS FORMASQUE
PERTINENTIBUS COADUNATORUM.

SERIES GRÆCA

IN QUA PRODEUNT PATRES, DOCTORES SCRIPTORESQUE ECCLESIAE GRÆCÆ
A S. BARNABA USQUE AD CONCILII FLORENTINI TEMPORA;

ACCURANTE J.-P. MIGNE,

BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSÆ

SIVE CURSuum COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

PATROLOGIÆ GRÆCÆ TOMUS V

S. IGNATIUS, S. POLYCARPUS, PONTIFICES ROMANI SÆCULI II, S. MELITO SARDENSIS; ALII.

PARISIIS

APUD GARNIER FRATRES, EDITORES ET J.-P. MIGNE SUCCESSORES,

IN VIA DICTA : AVENUE DU MAINE, 208

—
1894

super iracundiam vestram ⁴⁹. » Beatus qui meminerit (96) ; quod ego credo esse in vobis. Deus autem et Pater Domini nostri Jesu Christi, et ipse sempiternus pontifex, Dei Filius Jesus Christus, ædificet vos in fide et veritate, et in omni mansuetudine, et sine iracundia, et in patientia et longanimitate et tolerantia et castitate ; et det vobis sortem et partem inter sanctos suos, et nobis vobiscum et omnibus qui sunt sub cælo, qui credituri sunt in Dominum nostrum Jesum Christum et in ipsius Patrem, qui « resuscitavit eum a mortuis ⁵⁰. » Pro omnibus sanctis orate. Orate etiam pro regibus et potestatibus et principibus ⁵¹, atque pro persequentibus et odientibus vos ⁵², et pro inimicis crucis : ut fructus vester manifestus sit in omnibus, ut sitis in illo perfecti.

XIII. *Epistolas vestras Antiochenis tradam. Vobis epistolas Ignatii mitto.*

Scrpsistis ad me et vos et Ignatius, ut, si quis forte [e Smyrna] in Syriam proficisceretur, vestras quoque litteras eo deferret; quod quidem perficiam, si tempus opportunum nactus fuero ; vel ego ipse, vel per alium quempiam, quem legatum et pro vobis mittam. Epistolas Ignatii, quas ad me misit, et cunctas alias quas habemus, ad vos misimus, sicut mandastis ; quas quidem huic epistolæ subjecimus. Ex eis magnum fructum percipere vobis licebit. Continent enim fidem et patientiam et ædificationem omnem, ad Dominum nostrum pertinentem.

(97) Ἐγράφατέ μοι καὶ ὑμεῖς καὶ Ἰγνάτιος (98), ἵνα, εἰάν τις ἀπέρχηται εἰς Συρίαν (99), καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ἀποκομίσῃ γράμματα ὑπερ ποιήσω, εἰάν λάβω καιρὸν εὐθετον, εἴτε ἐγὼ, εἴτε ὄν πέμψω πρεσβύ- σοντα καὶ περὶ ὑμῶν. Τὰς ἐπιστολάς Ἰγνατίου (1) τὰς πεμφθείσας ἡμῖν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἄλλας, ἧσας εἶχομεν παρ' ἡμῖν, ἐπέμψαμεν ὑμῖν, καθὼς ἐνετεί- λασθε ἄτινες ὑποτεταγμένοι εἰσὶ τῇ ἐπιστολῇ ταύ- τη· ἐξ ὧν μέγала ὠφελήθηναί δυνήσεσθε. Περιέλουσιν γὰρ πίστιν καὶ ὑπομονὴν καὶ πᾶσαν οἰκοδομήν, τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν ἀνήκουσαν.

(2) Et de ipso Ignatio (3), et de his, qui cum eo sunt, quod certius agnoveritis, significate.

XIV. *Commendo vobis Crescentem. Valet.*

Hæc vobis scripsi per Crescentem, quem in præsentem (4) diem commendavi vobis, et nunc commendo. Conversatus est enim nobiscum inculpabiliter ; credo quia et vobiscum similiter. Sororem autem ejus habebitis commendatam, cum venerit ad vos. Incolumes estote in Domino Jesu Christo. Gratia cum omnibus vobis (5). Amen.

ANTIQUA VERSIO

EPISTOLÆ S. POLYCARPI AD PHILIPPENSES.

(COTELERIUS, *Patres apostolici*, ed. Amstelod. 1724, t. I, p. 190.)

Polycarpus, et qui cum eo sunt presbyteri, Ecclesie Dei quæ est Philippis, misericordia vobis, et pax a Deo omnipotente, et Jesu Christo Salvatore nostro abundet.

I. Congratulatus sum vobis magnifice in Domino

⁴⁹ Ephes. iv, 26. ⁵⁰ Gal. i, 1. ⁵¹ I Tim. ii, 2. ⁵² Matth. v, 44. ⁵³ al. decoris.

Mihi sensus esse videtur : « Vos librorum sacrorum scientia polletis, qua ego adhuc non gaudeo. Igitur, ut in his libris dictum est, nolite ita irasci, ut peccetis. »

(96) Sc. « hujus Scripturæ sacræ mandati. » Alii legunt : « crediderit. »

(97) Habentur hæc Græca apud Eusebium *Hist. eccl.*, iii, 36. Cfr. supra c. 10. Cfr. de hoc capite Rothe, *Anf.*, p. 483.

(98) Vide Ign. *ad Polyc.*, c. 8.

(99) I. e. « Antiochiam. » Ignatius (c. 7) Polycarpo mandaverat, ut ipse legatum ad Ecclesiam Antiochenam mitteret, ob pacem restitutam, et (c. 8) huic legato simul epistolas aliarum Ecclesiarum gratulatorias traderet. Præter hoc Ignatii mandatum Philippenses quoque ipsi Polycarpum precibus adie-

nostro Jesu Christo, suscipiens imitabilia verba dilectionis quam ostendistis in illis, qui præmissi sunt, viris sanctis, decorosis ⁵³ vinculis connexis, quæ sunt coronæ electæ Deo, illius veri regni, per Dominum nostrum Jesum Christum ; et quia firmi-

rant, ut ipsorum epistolam suo legato traderet ad Antiochenus perferendam. His votis se responsurum esse Polycarpus pollicetur.

(1) Designantur duæ Ignatii Epistolæ ; una ad Polycarpum, altera ad Polycarpi seu Smyrnensem Ecclesiam. Cot.

(2) Hæc iterum apud solum veterem interpretem exstant.

(3) Polycarpus de morte Ignatii jam certior factus erat (vide c. 9) ; sed circumstantias, dicta, etc., ut videtur, ignorabat. Jac.

(4) Ita Jacobsonus. Vulg. « in præsentem. » Fortasse Polycarpus scripsit : ἀεὶ μέχρι τοῦ παρόντος, « semper, usque ad hanc diem. »

(5) Ita Jacobsonus. Vulg. « in gratia cum omnibus vestris. »

tas fidei vestræ a principio usque nunc permanet, et fructificat in Domino Jesu Christo, qui sustinuit pro peccatis nostris usque ad mortem: « quem resuscitavit Deus, dissolvens dolores inferni ⁵⁴: quem cum non videritis, nunc diligitis; in quem nunc non aspicientes, creditis; credentes autem gaudebitis gaudio inenarrabili, et glorificat ⁵⁵; » in quod multi desiderant introire; scientes quia « gratia salvi facti estis, non ex operibus ⁵⁶, sed in voluntate Dei, per Jesum Christum.

II. « Propter quod succincti lumbos vestros ⁵⁷, servite Deo cum timore ⁵⁸, » et in veritate; dimisso inani vaniloquio et multo ⁵⁹ errore. « Credite ergo in illum qui resuscitavit Dominum nostrum Jesum Christum ex mortuis, et dedit ei gloriam ⁶⁰, » et sedem in dextera sua: cui subjecta sunt omnia cœlestia, et terrestria, et subterranea ⁶¹: cui omnis spiritus servit; qui venturus est judicare vivos et mortuos: cujus sanguinem requirit Deus ab eis qui non crediderunt in eum: qui et resuscitavit eum a mortuis: qui et nos resuscitaturus est in vita ⁶², si fecerimus voluntatem ejus, et ambulaverimus in mandatis ipsius, et dilexerimus quæ ipse dilexit: abstinentes nos ab omni injustitia, hoc est, a concupiscentia, ab avaritia, a detractione, a falso testimonio: « non reddentes malum pro malo, aut injuriam pro injuria ⁶³, » aut contumeliam pro contumelia, aut maledictum pro maledicto. Mementote quod Dominus docens dixit: « Nolite judicare, ne judicemini; dimittite, et dimittetur vobis: » miseremini, et Dominus miserebitur vestri. « Qua enim mensura mensi fueritis, remetietur eadem vobis ⁶⁴. » Et quod dictum est: « Beati pauperes spiritu, et qui persecutionem patiuntur propter justitiam: quoniam ipsorum est regnum cœlorum ⁶⁵. »

III. Hæc autem, fratres mei, non a meipso imperans ⁶⁶, scribo vobis de justitia; sed quoniam vos provocastis. Propter quod neque ego, neque similis alius mei, poterit sequi sapientiam beati et gloriosi Pauli; qui fuit apud vos, et visus est secundum faciem illis, qui tunc erant, hominibus: qui docuit certissime atque firmissime verbum veritatis: qui et absens scripsit vobis epistolas; ad quas deflectamini, ut possitis ædificari in fide quæ data est vobis, quæ est mater omnium nostrum, subsequente spe, præcedente dilectione, quæ est in Deo, et in Christo, et in proximo. Si enim quis horum intrinsecus repletus fuerit mandatis justitiæ, et habuerit dilectionem, longe est ab omni peccato.

IV. Principium autem omnium malorum est avaritia. Scitote ergo, quia « nihil intulimus in hunc mundum, neque auferre possumus ⁶⁷. » Armemur armis justitiæ; et doceamus nosmetipsos pri-

mum, ambulare in mandatis Domini; et post hoc etiam mulieres vestras, in fide quæ data est eis, et dilectione, et castitate; amantes suos viros in omni veritate et charitate, diligentes omnes æqualiter in omni continentia, et filios erudire in disciplina et timore Dei. Viduæ vero pudicæ circa fidem Dei interpellent incessanter pro omnibus: elongantes se ab omnibus diabolicis ⁶⁸ detractionibus, et falso testimonio, et ab omni malo; cognoscentes seipsas, quia sunt sacrarium Dei; quoniam omnia Deus prospicit, et nihil eum latet; neque cogitatio, neque conscientia, neque aliquid abditum cordis.

V. Scientes ergo quia « Deus non deridetur ⁶⁹, » debemus digne in mandatis ejus, et gloria ambulare. Similiter diaconi inculpabiles sint in conspectu justitiæ ejus, sicut Dei et Christi ministri, et non hominum; non criminatores, neque detractores, neque avari; sed omnia tolerantes, in omnibus misericordes, diligentes in omnibus, ambulantes in veritate Domini, qui factus est minister omnium; cui si complacemus ⁷⁰ in hoc sæculo, percipiemus ea quæ futura sunt; secundum quod repromisit resuscitare nos a mortuis, et si digne eo conversati fuerimus, et si crediderimus, conregnabimus cum eo. Juvenes similiter inculpabiles sint in omnibus; omnem ignorantiam ⁷¹ prævidentes, refrenantes se ab omni malo. Bonum est enim abscindi ab omnibus concupiscentiis mundi. Quoniam omnis concupiscentia « adversus spiritum militat ⁷²; » quia « neque fornicarii, neque molles, neque masculorum concubitores, regnum Dei possidebunt ⁷³, » neque illicita facientes. Propter quod abstineri oportet ab omnibus his. Subjecti estote presbyteris et diaconis, sicut Deo et Christo. Virgines, immaculata et casta conscientia ambulate.

VI. Presbyteri simplices sint, in omnibus misericordes, omnes ab errore convertentes, omnes infirmos visitantes, viduas et pupillos et pauperes non negligentes; sed semper « providentes bona coram Deo et hominibus ⁷⁴. » Abstinete vos ab omni iracundia, a judicio injusto, longe ab omni avaritia estote; non cito consentialis adversus aliquem, ne prævaricemini in judicio; scientes quia debitores sumus peccati. Si ergo deprecamur Dominum, ut nobis dimittat; debemus etiam nos dimittere ⁷⁵. Ante conspectum enim oculorum Domini sumus; et « omnes oportet astare ante tribunal Christi, et unumquemque pro se rationem reddere ⁷⁶. » Sic ergo serviamus ei cum timore, et omni reverentia; secundum quod evangelizaverunt nobis apostoli Domini, et prophetæ annuntiaverunt adventum Domini nostri Jesu Christi: zelantes bona; abstinentes a scandalis, et falsis fratribus, et qui in hypocrisim portant nomen Domini, qui aberrare faciunt inanes homines.

⁵⁴ Act. II, 24. ⁵⁵ I Petr. I, 8. ⁵⁶ Ephes. II, 8, 9. ⁵⁷ I Petr. I, 13. ⁵⁸ Psal. II, 11. ⁵⁹ f. multorum.
⁶⁰ I Petr. I, 21. ⁶¹ Philipp. II, 10. ⁶² al. ad vel in vitam. ⁶³ I Petr. III, 9. ⁶⁴ Matth. VII, 1; Luc. VI, 37.
⁶⁵ Matth. V, 3, 10; Luc. VI, 20. ⁶⁶ f. impetrans. ⁶⁷ I Tim. VI, 7. ⁶⁸ διαβολικῆς. ⁶⁹ Gal. VI, 7.
⁷⁰ al. hanc si placemus. ⁷¹ ἀγνοίας. ⁷² I Petr. II, 11. ⁷³ I Cor. VI, 9, 10. ⁷⁴ II Cor. VIII, 21; Rom. XII, 47. ⁷⁵ Matth. VI, 12, 14. ⁷⁶ Rom. XIV, 10, 12 et II Cor. V, 10.

VII. « Omnes enim qui non confitentur Jesum Christum in carne venisse, hic Antichristus est ⁷⁷; » et qui non confitentur martyrium crucis, ex diabolo est; et qui deviaverit eloquia Domini ad propria desideria, et dixerit neque resurrectionem, neque iudicium esse; hic primogenitus est Satanæ. Propter quod relinquentes vanitatem multorum, et falsas doctrinas, ad illud quod traditum est nobis a principio verbum revertamur. Sobrii simus in orationibus ⁷⁸, jejunia tolerantes; et supplicationibus petentes omnium perspectorem Dominum, « ne nos inducat in tentationem ⁷⁹; » secundum quod dixit Dominus: « Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma ⁸⁰. »

VIII. Indeficienter ergo toleramus propter spem nostram et pignus justitiæ, quod est Jesus Christus; « qui sustulit peccata nostra in corpore suo super lignum; qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus ⁸¹, » sed propter nos omnia sustinuit, ut vivamus in ipso. Imitatores ergo efficiamur tolerantiam ejus: et, si passi fuerimus pro nomine ejus, glorificemus eum. Hoc enim nobis iudicium posuit de seipso; et nos hoc credidimus.

IX. Rogo igitur vos omnes insistere verbo justitiæ et patientiæ, quam et oculata fide vidistis, non solum in beatissimis illis Ignatio et Zozimo et Rufo, sed et in aliis qui ex vobis sunt, et in ipso Paulo, et cæteris apostolis: confidentes quia hi omnes non in vacuum cucurrerunt ⁸², sed in fide et justitia; et ad debitum sibi locum a ⁸³ Domino, cui et compassi sunt, abierunt; quia non hoc sæculum dilexerunt, sed eum qui pro ipsis et pro nobis mortuus est. et a Deo resuscitatus.

X. In his ergo state, et Domini exemplar sequimini; firmi in fide et immutabiles, fraternitatis amatores, diligentes invicem, in veritate sociati, mansuetudinem Domini alterutri præstantes ⁸⁴, nullum despicientes. Cum potestis benefacere, nolite differre: quia « eleemosyna de morte liberat ⁸⁵. » Omnes vobis invicem subjecti estote; « conversationem vestram irreprehensibilem habentes ⁸⁶ in gentibus ⁸⁷; » ut ex bonis operibus vestris et vos laudem accipiatis, et Dominus in vobis non blasphemetur. « Væ autem illi, per quem nomen Domini blasphematur ⁸⁸. » Sobrietatem ergo docete omnes, in qua et vos conversamini.

XI. Nimis contristatus sum pro Valente, qui presbyter factus est aliquando apud vos; quod sic ignoret is locum qui datus est ei. Moneo itaque vos

⁷⁷ I Joan. iv, 3. ⁷⁸ I Petr. iv, 7. ⁷⁹ Matth. vi, 13. ⁸⁰ Matth. xxvi, 41. ⁸¹ I Petr. ii, 24, 22. ⁸² Philipp. ii, 16. ⁸³ al. cum. ⁸⁴ al. præstantes. ⁸⁵ Tob. xii, 9. ⁸⁶ al. considerantes. ⁸⁷ I Petr. ii, 12. ⁸⁸ Isa. lvi, 3; i. Ignat. ad Trall. 8. ⁸⁹ I Thess. v, 22. ⁹⁰ Ephes. v, 5; Col. iii, 5. ⁹¹ al. Quis ignorat. ⁹² I Cor. vi, 2. ⁹³ Philipp. i. ⁹⁴ al. vestram. ⁹⁵ Psal. iv, 5. ⁹⁶ Ephes. iv, 26. ⁹⁷ al. crediderit. ⁹⁸ Gal. i, 1. ⁹⁹ I Tim. ii, 2. ¹ Matth. v, 44. ² f nobis.

(6) In omnibus Ecclesiis, quæ Deum solæ tunc cognoverant; nos autem nondum noveramus. Per nos Polycarpum intelligit Usserius. Ego Smyrnenses. Vide cap. 3. Cor. — Nos autem nondum noveramus. Vixisse his verbis se innuit, cum suas Paulus ad Ecclesias scripsit epistolas, licet nondum Christo nomen dedisset. A quo tempore, cum ad annum

A ut abstinence ab avaritia, et sitis casti et veraces. « Abstinetes vos ab omni malo ⁸⁹. » Qui autem in his non potest se gubernare, quo modo alii pronuntiat hoc? Si quis non abstinuerit se ab avaritia, ab idololatria coinquinabitur ⁹⁰, et tanquam inter gentes iudicabitur. Qui autem ignorant ⁹¹ iudicium Domini? « An nescimus, qui sancti mundum iudicabunt ⁹²? » sicut Paulus docet. Ego autem nihil tale sensi in vobis, vel audivi, in quibus laboravit beatus Paulus, qui estis in principio epistolæ ejus ⁹³. De vobis etenim gloriatur in omnibus Ecclesiis, quæ Deum solæ tunc cognoverant; nos autem nondum noveramus (6). Valde ergo, fratres, contristor pro illo et pro conjugate ejus, quibus det Dominus penitentiam veram ⁹⁴. Sobrii ergo estote et vos in hoc, et non sicut inimicos tales existimetis, sed sicut passibilia membra et errantia eos revocate, ut omnium vestrum corpus salvetis. Hoc enim agentes, vos ipsos ædificatis.

XII. Confido enim vos bene exercitatos esse in sacris litteris, et nihil vos latet, mihi autem non est concessum modo. Ut his Scripturis dictum est: « Irascimini, et nolite peccare ⁹⁵. » Et; « Sol non occidat super iracundiam vestram ⁹⁶. » Beatus qui meminerit ⁹⁷, quod ego credo esse in vobis. Deus autem et Pater Domini nostri Jesu Christi, et ipse sempiternus Pontifex, Dei Filius, Christus Jesus, ædificet vos in fide et veritate, et in omni mansuetudine, et sine iracundia, et in patientia et longanimitate et tolerantia et castitate; et det vobis sortem et partem inter sanctos suos, et nobis vobiscum, et omnibus qui sunt sub cælo, qui credituri sunt in Dominum nostrum Jesum Christum et in ipsius Patrem, « qui resuscitavit eum a mortuis ⁹⁸. » Pro omnibus sanctis orate. Orate etiam pro regibus et potestatibus et principibus ⁹⁹, atque pro persequentibus et odientibus vos ¹, et pro inimicis crucis; ut fructus vester manifestus sit in omnibus, ut sitis in illo perfecti.

XIII. Scripsistis mihi et vos et Ignatius, ut si quis vadit ad Syriam, deferat litteras meas, quas fecero ad vos, si habuerimus tempus opportunum, sive ego, seu legatus quem misero pro vobis. (7) Epistolas sane Ignatii, quæ transmissæ sunt vobis ² ab eo, et

Apud Eusebium, Hist. eccl. iii, 36. — Ἐγραψάτε μοι καὶ ὑμεῖς καὶ Ἰγνάτιος, ἵνα ἔάν τις ἀπέρχηται εἰς Συρίαν, καὶ τὰ παρ' ὑμῶν (Nicephorus I cap. 19, ἡμῶν) ἀποκομίσει γράμματα ὅπερ ποιήσω (8), ἔάν λάβω καιρὸν εὐθετον, εἴτε ἐγὼ, εἴτε ὁ πέμψω πρεσβέσσοντα καὶ

1. que Christi 169. quo martyrium subiit, vitam ille produxerit; admodum longævum illum fuisse necesse est. de quo in Pæloquio, Smyrnæorum de excessu ipsius Epistolæ præfixo, diximus. USSER.

(7) Photius, Biblioth. cod. 126.

(8) Τὰ παρ' ὑμῶν ἀποκομίσθη γράμματα, ὅπερ ποιήσω. Pro ὑμῶν, in Nicephoro et quibusdam Eu-

alias quantascunque apud nos habuimus, transmissimus vobis, secundum quod mandastis : quæ sunt subjectæ huic epistolæ, ex quibus magnus vobis erit profectus. Con-

περὶ ὑμῶν. Τὰς ἐπιστολάς Ἰγνατίου τὰς πεμφθείσας ἡμῖν ὑπ' αὐτοῦ (9), καὶ ἄλλας ὅσας εἶχομεν παρ' ἡμῖν (10), ἐπέμψαμεν ὑμῖν, καθὼς ἐντείλασθε αἴτινες ὑποταγμένοι εἰ-

σὶ τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ· ἐξ ὧν μεγάλα ὠφελήθηναί ὑμῖν δοθήσεσθε. Περιεχούσι γὰρ πίστιν καὶ ὑπομονήν, καὶ πάντα οἰκοδομήν τὴν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν ἀνήκουσαν.

Et de ipso Ignatio (11), ut supra in fine epistolæ.

MONITUM IN SUBSEQUENTIA FRAGMENTA.

(GALLAND., *Vet. Patr. Biblioth.*, I, Proleg., p. LXV.)

I. Exstant fragmenta V Responsionum Capitulum S. Polycarpi Smyrnensis episcopi, quæ circa sæculi VI medium Victor Capuanus e Græco Latine reddita, *Catenæ in IV Evangelia* intexuit. Ea primus edidit Parisiis 1575 Franciscus Feuarentius in calce Adnotationum ad Irenæi lib. III, cap. 3, ex ms. codice Viriduni reperto ac vetustissimis characteribus exarato, ut ipsemet testatur. Eadem deinceps evulgarunt Halloixius (12), Usserius (13) aliique.

De horum fragmentorum sinceritate, varia circumfertur virorum eruditorum sententia. Tanquam legitima videtur agnoscere Grotius (14), dum excitans *Polycarpum interprete Victore Capuano*, integrum fragmentum v exscribit. Neque aliter illustris Huetius (15) : siquidem inter antiqua monu-

sebi exemplarib. legitur ἡμῶν, quod et Rufinus secutus fuisse videtur, cum reddidit, « deferat litteras ad vos, » et Polycarpi vetus interpres cum vertit : « Deferat litteras meas, quas fecero ad vos, » ita enim illud, ὅπερ ποιήσω, exprimere volebat : quod non animadvertens Jacobus Faber, « quas et dederam ad vos, » hic substituit; contra manuscriptorum fidem. Ubi tamen et nostrum hunc Polycarpi et Eusebii interpretem Rufinum deceptum fuisse apparet, de litteris ad Philippenses deferendis ista accipientem cum ad Antiochenos dandæ litteræ intelligantur; vel ab ipsis Philippensibus, si παρ' ὑμῶν, vel a Polycarpo, et Smyrnæis suis, si παρ' ἡμῶν hic legendum fuerit; quod posterius ex Ignatii verbis illis, in *Epistola ad Smyrnæos*, firmamentum accipit: « Ὁ ἐσάνη μοι ἀξιόν, τοῦτό ἐστιν, ὥστε πέμψαι τινὰ τῶν ὑμετέρων μετ' ἐπιστολῆς, ἵνα συνδοξάσῃ τὴν κατὰ Θεὸν αὐτοῖς γενομένην εὐδολίαν. » Quod mihi dignum factu est visum, hoc est : ut aliquem vestrum mittatis cum Epistola (ad Antiochenos videlicet in Syria), ut una cum illis glorificet Deum de tranquillitate, quam in Deo consecuti sunt. » USSER.

(9) Τὰς ἐπιστολάς Ἰγνατίου τὰς πεμφθείσας ἡμῖν ὑπ' αὐτοῦ. Ita locum hunc citant Eusebius, Nicephorus, et Græcus Actorum Ignatii scriptor anonymus : quam legitimam esse lectionem, agnoscit etiam Baronius, pro qua vetus Latinus Polycarpi interpres hic habet : « Epistolas Ignatii, quæ transmissæ sunt vobis ab eo, » ubi illud, « ab eo » (Græco ὑπ' αὐτοῦ respondens) ex Magdalenensis collegii exemplari restitutum; quod alii codices in « habeo » transmutarunt. 10.

(10) Καὶ ἄλλας ὅσας εἶχομεν παρ' ἡμῖν. Vide nostram de Ignatii et Polycarpi scriptis dissertationem, cap. 2. In eo vero quod sequitur : Ἐξ ὧν μεγάλα ὠφελήθηναί ὑμῖν δοθήσεσθε, anonymus martyrii B. Ignatii descriptor legit ὠφελήθησεσθε, quomodo et vetus Polycarpi interpres reddidit : « Ex quibus

menta quorum maximam partem vetustas consumpsit, recenset etiam *Responsionum Polycarpi* librum, unde quinque illa fragmenta quæ a Feuarentio edita sunt, Latine reposuit Victor Capuanus. Itaque Georgius Bullus (16) qui ex aliis Polycarpi Epistolis Irenæo memoratis quæ interciderunt, esse desumpta ejusmodi fragmenta non aspernanda, omnino verisimile arbitratur : adeo ut ex eorum tertio, velut Polycarpiano, de Filii τῷ ὁμοούσιῳ argumentum depromat.

II Dubitant vero alii, quos inter Halloixius et Usserius. Et ille quidem nonnulla forte iis fragmentis assuta existimat; cujusmodi est illud, quod sub finem secundi occurrit : *Legitur et in dolo ferventis olei, pro nomine Christi, beatus Joannes fuisse demersus.* « Neque enim, inquit, Polycarpus,

magnus vobis erit profectus. » 10.

(11) *Et de ipso Ignatio*, etc. Hujus ita in *Bibliotheca* sua, de Polycarpi hac ad Philippenses Epistola agens, meminit Photius : λέγει καὶ τὰς ἐπιστολάς αὐτοῖς Ἰγνατίου τοῦ Θεοφώρου ἀπεσταλκέναι, καὶ αἰτεῖται ἀναδιδοχθῆναι παρ' αὐτῶν, εἴ τι περὶ ἐκείνου διακούσαιεν. « Dicit et epistolas Ignatii Theophori ad eos se misisse; petitque ab illis, si quid de eo inaudierint, edoceri. » In Halloixii tamen editione verba ista sunt ommissa : quæ docent circa annum Dom. 106, eodem videlicet tempore, quo a Syria ad martyrium Romam abductus est Ignatius scriptam a Polycarpo istam fuisse epistolam, « in qua, inquit idem Halloixius, cum color et lineamenta, quibus eam Irenæus, Eusebius, et Photius describunt, reperiantur; quin ipsius martyris germana sit, dubitari non potest. Nam et forma fidei ejus, atque prædicatio veritatis (quam Irenæus inde posse addisci admonet), clare in ea elucet; et testimonia, quæ illic citari e priore Petri Epistola Eusebius docet, multa comparent : et frequentes commotiones cum perspicuitate sermonis atque simplicitate, juxta ecclesiasticam interpretandi formam (quibus eam abundare Photius profitetur), passim sese offerunt atque ostentant : ita ut ad perfectam ejus recognitionem vix desiderari amplius quidquam possit. » Hæc ille. In Datino vero codice D. Alexandri Petavi, tota Epistola ita concluditur : « Incolumes estote in Domino Jesu Christo, et gratia ipsius cum omnibus vobis. » 10.

(12) Halloix., *Vit. PP. orient.*, tom. I, p. 322.

(13) Usser. in *Append. Ignat.*, post Smyrn. epist.

(14) Grot. in *Joan.* xvii, 4. *Critic. sacr.* tom. VI, col. 289.

(15) Huet. *De interpr. lib. II*, cap. 7, § 2, p. 195.

(16) Bull. *Defens.* f. d. Nic., sect. II, cap. 3, § 7, p. 52.